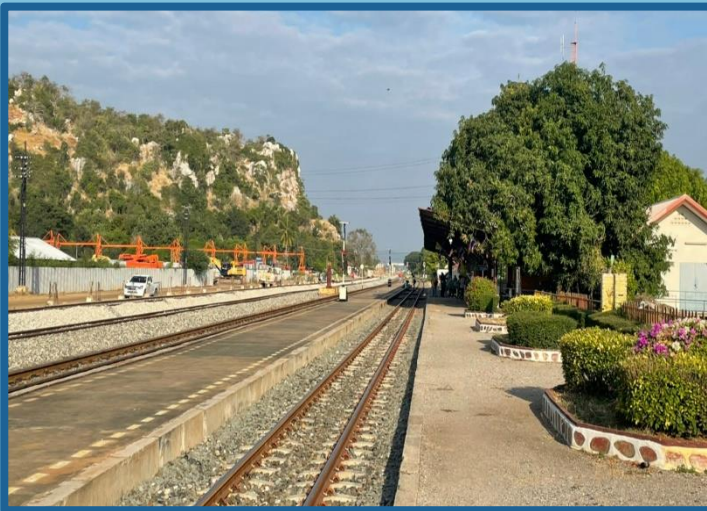

รายงานการเดินทางไปศึกษาดูงาน
“เพื่อติดตามความคืบหน้าการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียน
กรณีความทุกข์ร้อนของประชาชนอันเนื่องมาจาก
การรถไฟแห่งประเทศไทยเรียกเก็บค่าเช่าในอัตราสูง”
ณ สถานีรถไฟช่องแคและตลาดตำบลช่องแค

ของคณะอนุกรรมการด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ในคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา

รายงานการเดินทางไปศึกษาดูงาน
เรื่อง “เพื่อติดตามความคืบหน้าการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียน
กรณีความทุกข์ร้อนของประชาชนอันเนื่องมาจากการรถไฟแห่งประเทศไทย
เรียกเก็บค่าเช่าในอัตราสูง”
วันศุกร์ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๔

โดย
คณะอนุกรรมการด้านการคุ้มครองผู้บริโภค
ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค
วุฒิสภา

ณ สถานีรถไฟชองแคและตลาดตำบลชองแค
อำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	๑
ความเป็นมา	๓
ผลการพิจารณารวบรวมข้อมูลและข้อเท็จจริงกรณีเรื่องร้องเรียน	๔
การหารือร่วมกับระหว่างคณะอนุกรรมการด้านการคุ้มครองผู้บริโภค กับผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทย	๕
สรุปผลการเดินทางศึกษาดูงาน	๖
ประมวลภาพการลงพื้นที่ ณ สถานีรถไฟชองแคและตลาดตำบลชองแค	๗
รายนามคณะเดินทาง	๑๐

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค มีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิเคราะห์ข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรด้านสิทธิมนุษยชน ติดตาม ตรวจสอบการกระทำหรือละเว้นการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ การสื่อสารมวลชนและสื่อสาธารณะ การคุ้มครองผู้บริโภค พิเคราะห์ศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในอำนาจและหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การแก้ไขปัญหาปัญหาเรื่องร้องเรียนกรณีความทุกข์ร้อนของประชาชนอันเนื่องมาจากการรถไฟแห่งประเทศไทยเรียกเก็บค่าเช่าในอัตราสูง ที่ผ่านมามีการประชุมปรึกษาหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย จังหวัดนครสวรรค์ เทศบาลตำบลชองแค การรถไฟแห่งประเทศไทย ประชาชนผู้อยู่อาศัยบริเวณรอบสถานีรถไฟชองแค รวมไปถึงการเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดลพบุรี เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๔ ซึ่งในวันดังกล่าวได้มีการประชุมปรึกษาหารือและมีข้อเสนอแนะไปยังการรถไฟแห่งประเทศไทยเพื่อแก้ไขปัญหาและบรรเทาความเสียหายให้กับประชาชน

ดังนั้น เพื่อติดตามความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค โดยคณะอนุกรรมการด้านการคุ้มครองผู้บริโภคจึงเห็น ควรให้เดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนดังกล่าวเพิ่มเติม และหารือกับผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในวันศุกร์ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๔

โดยมีวัตถุประสงค์

๑. เพื่อติดตามความคืบหน้าและเร่งรัดการแก้ไขปัญหาของการรถไฟแห่งประเทศไทย
๒. เพื่อให้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้รับการแก้ไขโดยเร็ว

วิธีการดำเนินการ

๑. เดินทางไปเยี่ยมเยียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเร่งรัดการแก้ไขปัญหา กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน
๒. จัดทำรายงานสรุปผลข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อนำเสนอเป็นข้อมูลต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา ต่อไป

กำหนดการศึกษาดูงาน

วันศุกร์ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๔ ณ จังหวัดนครสวรรค์

ผู้รับผิดชอบโครงการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค โดยคณะกรรมการ
ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

งบประมาณ

จากสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน
๒. ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้รับการแก้ไขโดยเร็ว

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค ได้รับเรื่องร้องเรียนของ นางธัสสรอร สกลวิทยานนท์ นายกเทศมนตรีตำบลช่องแค ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๔ เรื่อง กรณีความทุกข์ร้อนของประชาชนอันเนื่องมาจากการรถไฟแห่งประเทศไทยเรียกเก็บค่าเช่าในอัตราสูงในพื้นที่ตำบลช่องแค จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งมีสาระสำคัญของเรื่องร้องเรียน คือ ตำบลช่องแคมีพื้นที่ส่วนหนึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทย ใน ๒ ลักษณะ คือ บริเวณพื้นที่ทำการค้าและพื้นที่อยู่อาศัย ประชาชนเช่าที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทยในย่านสถานีรถไฟช่องแค แต่ไม่ได้มีการแบ่งแยกประเภทของพื้นที่ในการคิดเช่าที่ดิน เริ่มทำสัญญาเช่าเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๐ กำหนดอัตราค่าเช่าตารางเมตรละ ๖.๐๐ เมตร (อัตราค่าเช่าชั้นสถานีชั้น ๓) และมีการปรับอัตราค่าเช่าที่ดินย่านสถานีรถไฟช่องแคเป็นอัตราสถานีชั้น ๒ และกำหนดให้มีการขึ้นค่าเช่าในอัตราร้อยละ ๕ ทุกปี ปัจจุบันคิดค่าเช่าในอัตราตารางเมตรละ ๑๐๙ บาท ต่อปี ทำให้ประชาชนผู้เช่าในเขตเทศบาลตำบลช่องแคไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายได้จึงมีความประสงค์ขอให้คณะกรรมการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงและหาแนวทางการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน

ดังนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค จึงได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณา สอบหาข้อมูลข้อเท็จจริงเบื้องต้นจากกรณีการร้องเรียนหรือปัญหาอันเนื่องมาจากการกระทำหรือละเว้น การกระทำใดที่เป็นการกระทบสิทธิของผู้บริโภค และการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของผู้บริโภค พิจารณารวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเรื่องร้องเรียนนี้ ได้ลงพื้นที่ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๔

ผลการพิจารณารวบรวมข้อมูลและข้อเท็จจริงกรณีเรื่องร้องเรียน

คณะกรรมการการได้รวบรวมข้อเท็จจริงเรื่องร้องเรียนกรณีความทุกข์ร้อนของประชาชน อันเนื่องมาจากการรถไฟแห่งประเทศไทยเรียกเก็บค่าเช่าในอัตราสูงในพื้นที่ตำบลช่องแค จังหวัดนครสวรรค์จากการ จากการเชิญผู้ร้องเรียน ผู้แทนประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ ข้อมูล ต่อที่ ประชุม และการลงพื้นที่เพื่อศึกษาเรื่องร้องเรียน เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๔ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. คณะกรรมการพบว่า เนื่องจากการรถไฟแห่งประเทศไทยไม่ได้มีการชี้แจง เรื่อง การกำหนดลำดับชั้นสถานีสำหรับอัตราค่าเช่าที่ดิน และการกำหนดชั้นของสถานีรถไฟเพื่อการเดินรถไฟ เป็นคนละส่วนกัน ซึ่งการพิจารณากำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินจะมีการพิจารณาตามลำดับชั้นสถานีสำหรับ อัตราค่าเช่าที่ดินเท่านั้น โดยไม่คำนึงถึงชั้นของสถานีรถไฟเพื่อการเดินรถไฟในพื้นที่ดังกล่าว จึงทำให้ ชาวบ้านในพื้นที่เข้าใจข้อเท็จจริงไม่ถูกต้องตรงกับระเบียบของการรถไฟแห่งประเทศไทย

๒. จากการลงพื้นที่ ณ สถานีรถไฟช่องแค อำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์ พบข้อเท็จจริงตามที่ชาวบ้านยื่นเรื่องร้องเรียน คือ การรถไฟแห่งประเทศไทยมีการเพิ่มอัตราค่าเช่าที่ดิน ที่สูงขึ้น และต่างจากจำนวนค่าเช่าเดิมที่ผู้เช่าต้องชำระค่อนข้างมาก ซึ่งเป็นไปตามระเบียบที่จัดทำ โดยฝ่ายบริหารทรัพย์สิน ของการรถไฟแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ การกำหนดอัตราค่าเช่าที่ดินบริเวณ สถานีรถไฟช่องแค มีการกำหนดให้จัดเก็บค่าเช่าในลำดับชั้นสถานีสำหรับอัตราค่าเช่าที่ดินที่ไม่สอดคล้อง กับสภาพการณ์ของสภาพสถานที่จริง ณ ปัจจุบัน

๓. จากคำกล่าวอ้าง เรื่อง อัตราค่าเช่าที่ดินบริเวณสถานีรถไฟบ้านหมี่ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ซึ่งได้รับฟังจากชาวบ้านตำบลช่องแคที่ได้รับความเดือดร้อน คณะกรรมการจึงได้ลงพื้นที่ เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงดังกล่าวและพบว่า การคิดอัตราค่าเช่าที่ดินของสถานีรถไฟบ้านหมี่ยังคงมีการ จัดเก็บค่าเช่าที่ดินในราคาเดิม และเป็นการจัดเก็บโดยฝ่ายการเดินรถไฟ

๔. การรถไฟแห่งประเทศไทยได้เห็นชอบให้มีการชะลอการบอกเลิกสัญญา และการ ดำเนินคดีตามกฎหมายออกไปก่อน ในระหว่างการศึกษาหาแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ดังนั้นเพื่อ ประโยชน์ในการพิจารณาศึกษาเพื่อหาแนวทางการบรรเทาความเดือดร้อน ให้แก่ประชาชนซึ่งเป็น ผู้บริโภค และเพื่อการแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้บริโภคในภาพรวม คณะอนุกรรมการจึงเห็นควรให้ ประสาน กับการรถไฟแห่งประเทศไทยเพื่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกรณีเรื่อง ร้องเรียนในประเด็น เดียวกันหรือประเด็นที่คล้ายคลึงกันเรื่องร้องเรียนนี้ เพื่อนำมาพิจารณาศึกษาตามหน้าที่และอำนาจของ คณะกรรมการต่อไป

การหารือร่วมกับระหว่างคณะกรรมการด้านการคุ้มครองผู้บริโภค
กับผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทย

สรุปประเด็นการหารือร่วมกับระหว่างคณะกรรมการด้านการคุ้มครองผู้บริโภค
กับผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทย กรณีเรื่องร้องเรียนความทุกข์ร้อนของประชาชนอันเนื่องมาจาก
การรถไฟแห่งประเทศไทยเรียกเก็บค่าเช่าในอัตราสูง

วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

ณ ที่ทำการการรถไฟแห่งประเทศไทย เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

พลเอก วสันต์ สุริยมงคล ประธานอนุกรรมการ นายถนัด มานะพันธุ์ นิยม
รองประธานอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง และนายจตุรงค์ เสริมสุข รองประธานอนุกรรมการ คนที่สาม
ได้เข้าพบผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทย รองผู้ว่าการกลุ่มธุรกิจการเดินรถ ผู้อำนวยการฝ่ายการเดินรถ
และคณะ เพื่อหารือแนวทางการให้ความช่วยเหลือประชาชนกรณีการรถไฟแห่งประเทศไทยเรียกเก็บ
ค่าเช่าในอัตราสูง (สถานีรถไฟชองแค) สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๑. ขณะนี้การรถไฟยังคงชะลอเรื่องการบอกเลิกสัญญาและการดำเนินคดี อยู่ระหว่าง
การแก้ไขระเบียบของการรถไฟ

๒. ปัจจุบันฝ่ายปฏิบัติการเดินรถไฟเป็นผู้ดูแลและรับผิดชอบในสัญญาเช่าที่ดินในส่วนที่
ได้มีการทำสัญญาไว้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๐ ส่วนสัญญาเช่าที่ได้มีการจัดทำภายหลัง พ.ศ. ๒๕๓๐ จะอยู่ใน
ความรับผิดชอบของฝ่ายบริการทรัพย์สิน

๓. ฝ่ายปฏิบัติการเดินรถไฟอยู่ระหว่างการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของที่ดิน
เพื่อนำมาประเมินกับสภาพแวดล้อมของสถานที่จริง และกำหนดเป็นอัตราค่าเช่าตามความเป็นจริง
ทั้งนี้ หากพบว่าที่ดินบริเวณสถานีรถไฟชองแคมีสภาพไม่สอดคล้องกับลำดับขั้นสถานีสำหรับ อัตราเช่า
ที่ดินที่กำหนดไว้ อาจมีการปรับลำดับขั้นสถานีสำหรับอัตราเช่าที่ดินของสถานีรถไฟชองแคให้เป็นชั้น ๓
เท่าสถานีรถไฟบ้านหมี่

๔. การปรับลำดับขั้นสถานีสำหรับอัตราเช่าที่ดินจะมีผลต่อราคาเช่าที่ดินพื้นฐานเท่านั้น
แต่จะไม่มีผลต่อการปรับขึ้นค่าเช่าในอัตราร้อยละ ๕ ของทุกปี

๕. ด้วยพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีการปรับปรุงแก้ไข
เพิ่มเติมเมื่อ เดือนเมษายน ๒๕๖๔ ได้มีการกำหนดให้ “การกระทำใดที่ทำให้รายได้ลดน้อยถอยลง
เป็นความผิดอาญา” ไว้ จึงทำให้ในการกำหนดอัตราค่าเช่าไม่สามารถกำหนดให้ค่าเช่ามีอัตราค่าที่น้อยลง
กว่าเดิมได้ แต่ทำได้เพียงคงอัตราค่าเช่าตามเดิมหรือปรับขึ้นอัตราค่าเช่าเท่านั้น

๖. ในส่วนของค่าเช่าที่ประชาชนค้างชำระกับ การรถไฟแห่งประเทศไทยอาจให้
ความช่วยเหลือด้วยการกำหนดให้สามารถผ่อนชำระค่าเช่าได้ และไม่คิดค่าปรับฐานผิดสัญญาเช่า

๗. ในวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๔ ผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยจะลงพื้นที่เพื่อดู
สภาพแวดล้อมตามความเป็นจริงของสถานีรถไฟชองแค

สรุปผลการเดินทางศึกษาดูงาน

วันศุกร์ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๔ เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ณ สถานีรถไฟชองแคและตลาด ตำบลชองแค คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา โดยคณะอนุกรรมการด้านการคุ้มครองผู้บริโภค นำโดยนายจตุรงค์ เสริมสุข กรรมการ ในฐานะรอง ประธานคณะอนุกรรมการด้านการคุ้มครองผู้บริโภค และคณะอนุกรรมการด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ลงพื้นที่ศึกษาดูงาน “เพื่อติดตามความคืบหน้าการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนกรณีความทุกข์ร้อนของประชาชนอันเนื่องมาจากการรถไฟแห่งประเทศไทยเรียกเก็บค่าเช่าในอัตราสูง” ร่วมกับ นายนิรุฒ มณีพันธ์ ผู้ว่าการการรถไฟแห่งประเทศไทย โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเดินทางในครั้งนี้ ประกอบด้วย

๑. นายอมร บริรักษ์เลิศ นายอำเภอตากาลี
๒. นายภัทรเดช หลักทรัพย์ นายกเทศมนตรีตำบลชองแค
๓. ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรตากาลี

กรณีชาวบ้านตำบลชองแค อำเภอตากาลี นครสวรรค์ เข้าที่ติดการรถไฟบริเวณใกล้เคียง สถานีรถไฟชองแค (สถานีรถไฟระดับ ๓ ให้บริการรับ-ส่ง เฉพาะรถไฟธรรมดา) ปลูกบ้านอยู่อาศัยมานานกว่า ๖๐ ปีมาแล้ว ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสมาชิกวุฒิสภาพบประชาชนภาคเหนือตอนล่าง กรณีถูกการรถไฟแห่งประเทศไทย ปรับยกระดับสถานีรถไฟจากระดับ ๓ ขึ้นเป็นระดับ ๒ (รถเร็ว รถด่วน หักบัตรส่งหรือสถานีเกรดระดับอำเภอหรือระดับที่ตั้งจังหวัด) พื้นที่เช่าจึงถูกปรับขึ้นค่าเช่าและปรับขึ้นร้อยละ ๕ ทุก ๆ ปี ชาวบ้านร้องเรียนมานานนับ ๑๐ ปี แต่ยังไม่มีความคืบหน้า ต่อมาถูกการรถไฟแห่งประเทศไทยระงับการต่อสัญญาเช่า พร้อมกับฟ้องขับไล่ และให้ชำระหนี้ค่าเช่าที่ค้างชำระรายละหลายหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

ในการนี้ได้ร่วมกันลงพื้นที่บริเวณที่ดินที่เช่าโดยรอบเพื่อเก็บข้อมูลจากสภาพความเป็นจริง จากนั้นผู้ว่าการการรถไฟแห่งประเทศไทย ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนกล่าวว่าภายหลังจากที่ได้ตรวจดูพื้นที่จริงและได้พูดคุยกับสมาชิกวุฒิสภาและชาวบ้านแล้ว ทำให้ทราบปัญหาครบถ้วน จากนั้นไปจะได้นำเข้าหารือและเรียนกับคณะกรรมการบริหารการรถไฟแห่งประเทศไทย โดยผู้ว่าการการรถไฟแห่งประเทศไทย จะสนับสนุนให้ปรับลดระดับสถานีรถไฟชองแคกลับมาเป็นสถานีชั้น ๓ เช่นเดิม เพื่อจะได้ปรับลดค่าเช่ารวมทั้งจะเสนอขอความเห็นชอบให้ชาวบ้านที่ค้างค่าเช่าได้ผ่อนชำระหนี้ค่าเช่าที่ค้างนั้นเป็นระยะเวลาที่เป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายด้วย

ประมวลภาพการลงพื้นที่ ณ สถานีรถไฟช่องแคและตลาดตำบลช่องแค

รายนามคณะเดินทางไปศึกษาดูงาน

กรรมการ

๑. นายจัตวงศ์ เสริมสุข

กรรมการ

และรองประธานคณะอนุกรรมการ
ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค คนที่สาม

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

๒. พลตำรวจตรี ภาดล ประภานนท์

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ

๓. นายจิตรภาณุ ปันศิริ

นักวิชาการสนับสนุนงานวิชาการ

๔. นายคมสันต์ นุ่มพินิจ

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
